

DOLENJSKE NOVICE

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je s poštnino vred za celo leto naprej 2 K, za pol leta 1 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 2 K 50 h, za Ameriko pa 3 K. — Dopise sprejema urednik, naročnino in oznanila tiskarna J. Krajec nasl. v Novem mestu.

Gospodarske stvari.

Nov stroj za kmetijstvo.

Ako pridemo dandanes v katerokoli mesto, povsod vidimo, kako si trgovski in obrtni stan z izkoristvijo parne sile in vsakovrstnih drugih strojev olajšuje dražje živalsko, osobito pa človeško delo. Kak napredek je nastal vsled tega v mestih in v krajih s cvetočo obrtnijo! Isto so poskusili i pri kmetijstvu. V mnogih državah in deželah uporabljajo dandanes najrazličnejše stroje, s kojimi dosežajo hitrejše in cenejše izvrševanje kmetijskih del in lepše uspehe.

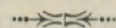
Pri nas na Slovenskem, kjer je večinoma vsa obdelana zemlja razkosana, hribovita, manj rodovitna, je ista za obdelovanje s kmetijskimi stroji s parno silo manj pripravna, ter zato se nabava teh ne izplača. A ravno pri nas, kjer je dandanes vsled izseljevanja postalo težavno dobiti dovolj delavskih močij, bila bi upeljava pripravnih kmetijskih strojev najpotrebniša. Izdelovanje strojev je namreč napredovalo in danes imamo tudi za naše razmere pripravne gonilne stroje (motorje), ki ne potrebujejo izučeni strojevodij, marveč more vsak pameten človek ž njimi delati. Akoravno so ti stroji, razun veleposestnikov, za posameznika v navadnih razmerah predragi, ne velja pa več to, če se združi 10—20 posestnikov v zadrugo in si tak stroj nabavijo. Kakšne stroje imamo v mislih?

Kdo ni že videl v zadnjem času hitro kakor blisk voziti kočije po naših cestah, ne da bi bil vprežen konj! Kočija se sama pelja! — To so avtomobili. Kdo jih goni? — Majhen stroj, ki ga žene razpokajoča se plinova zmes iz zraka in bencinovega plina. Zrak je zastonj, bencin pa tako poceni, da se ga v eni uri in za eno konjsko silo porabi za 7—9 vinarjev. Ali si je mogoče misliti cenejše gonilne stroje? — Vsled naraščajočega izdelovanja avtomobilov so dandanes že stroji zelo popolni. Ker so jako pripravni, ker poceni delujejo in ker more vsak pameten človek ž njimi delati, so jeli misliti na to, da bi te bencinove gonilne stroje rabili tudi za druge stroje in res je izkušnja pokazala, da so ti stroji izvrstni za manjša podjetja (n. pr. v obrtih pri mizarjih, mlinih, žagah, opekarnicah itd.), kjer se ne izplačajo veliki parni stroji. Tudi v kmetijstvu izkazali so se prav pripravni kot gonilna moč pri mlatilnicah, slamoreznicah, v mlekarnah itd.

Kakor smo že navedli, za posameznega kmetovalca je tak stroj predrag, če se pa združi večje število vaščanov v zadrugo, ki bi skupno kupili tak bencinov

motor v zvezi z mlatilnico, slamoreznico, v mlekarnah itd., bi se jim taka naprava izplačala. Pri mlatvi n. pr. kdor je popred imel opravila cel teden, napravi isto delo v enem dnevu; pri režnji slame, koliko časa, truda, muke se porabi dandanes pri tem delu, s pomočjo tega stroja napravi se z lahkotjo dvajsetkrat in več v enem dnevu.

V mnogih avstrijskih kronovinah, n. pr. na Nižje-Avstrijskem, Gornje Avstrijskem, Češkem, Moravskem itd. rabijo kmetovalci take bencin-motorje. Samo na Nižje-Avstrijskem je deželni stavbni urad v 16 zadrugah postavil take motorje. Pri nas na Kranjskem imajo že razne obrtne naprave upeljane take motorje, več (6) jih imajo v Ljubljani, nadalje v Bohinju, v Ribnici itd., za kmetijsko porabo pa pri nas dosedaj še ni noben v rabi. — Namen tega spisa je, naše posestnike-kmetovalce na Slovenskem seznaniti in opozoriti na to pridobitev v prospeh kmetijstva. Tistim pa, ki se zanimajo za te motorje in ki bi si jih morda hoteli omisliti, oziroma, kjer bi se zasnovala zadruga v ta namen, služi v vednost, da si morejo take motorje o priliki ogledati, kako delujejo, tudi v Ljubljani pri domači tvrdki Schneider & Verovšek, kjer se zamorejo i prepričati, kako bi se jim izplačal nakup tacega motorja.

Pred svetim Očetom.

Presv. gospod knez in škof dr. Anton Bonav. Jeglič bil je dne 21. januarja t. l. v Rimu, da sv. Očetu poroča o stanju svoje škofije, zlasti glede javnega delovanja duhovščine in katoliške stranke. „Slovenec“ je potem na kratko omenil uspeh tega poročila. Sv. Očeta sodba o razmerah v deželi kajpak našim nasprotnikom ni ugajala, pač pa so razni listi prevz. kneza in škofa celo dolžili, da sv. Očetu ni poročal resnice. Prevz. nadpastir je na to v št. 4. „Domoljuba“ sam blagovolil opisati natančno, kaj je poročal sv. Očetu in kaj je dobil za odgovor. Te besede svojega škofa prinašamo tudi mis prisrčno prošnjo, naj jih mirno, brez strašti in predsodkov prebero tudi naši nasprotniki, da vidijo, da škof govore nepristransko in čisto resnico. In komur je res mar resnice, naj si bo potem nasprotnik ali pa naš, bo hvaležen za to pojasnilo svojemu skrbnemu višjemu pastirju.

I. Priprava za na pot v Rim.

Želel sem sv. Očeta videti in pokloniti se jim osebno. Hotel sem jim tudi opisati naše delovanje v hudih strankarskih borbah in slišati iz Njihovih ust, kaj mislijo o delovanju krščanske demokracije po raznih državah. Hotel sem slišati iz Njihovih ust, ali res za nas vse velja zapoved, naj se krščanska demokracija omeji edino na dobrotelost in naj se političnega delovanja popolnoma zdrži, kakor so dotično zapoved nekateri razlagali.

Da bi pa bila razsodba bolj točna in gotovo zanesljiva, sem pred odhodom v Rim sestavil pismen opis cerkveno-

političnega in družabnega življenja v ljubljanski škofiji. Ker vem, da bo ta opis zanimal vse, prijatelje in neprijatelje, naj Vam ga podam, akoravno je precej obsežen. Neprijatelje prosim, naj ga dobro prečitajo in naj mi povedó, ali sem pred svetim Očetom resnico govoril, ali ne. Opis se glasi:

„V ljubljanski škofiji sta samo dve stranki, ki si med seboj oestro nasprotujeta: stranka katoliška in stranka liberalna. Naj prizadevanje obeh resnično opišem in pokažem, kaj v tej borbi duhovniki delajo.

1.

Katoliška stranka se drži načel krščanskega socializma. Svoj program je zasnovala na prvem katoliškem shodu 1. 1892; na drugem shodu 1. 1900 ga je razširila in sicer po navodilih papeža Leona XIII.

Od takrat se resno prizadeva pomagati ljudstvu, ki je v velikih stiskah in se od dne do dne bolj globoko pogrezava v siromaštvo. Zato hiti ustanavljati raiffeissenove posojilnice, gospodarska in delavska društva. Posojilnicam in društvom je na čelu postavila osrednje vodstvo.

Tudi za pouk in večo omiko ljudstva skrbi. V ta namen ima izvrstne časopise, snuje izobraževalna društva za mladeniče in može, ustanavlja knjižnice in sklicuje ljudstvo k javnim predavanjem.

2.

Tej stranki si protivi liberalna stranka, katera delovanje katoliške stranke spodbija in je skuša onemogočiti. Razni listi, ki služijo tej stranki, so katoliške shode zasramovali in katoliško cerkev sploh, posebno pa cerkvene predstojnike, papeže, škofe, duhovnike neprenehoma zaničujejo, verske nauke zasmehujejo in tajé.

Tudi voditelji te stranke na raznih ljudskih shodih podobno govoré, resničnost in božjo vstanovo cerkve, če tudi ne vedno naravnost, taje in skušajo njeno veljavo popolnoma izpodkopati. K deželnozborskim volitvam so ljudstvo pod svojo zastavo vabili s klicem: „razdružimo rimske verige“. Zdi se, da voditelji krščansko razodenje sploh zametujejo.

3.

Katoliški stranki pripada skoraj vse ljudstvo, ki je može iz te stranke z veliko večino glasov poslalo v zbornice. Spoznava namreč, da edino ta stranka brani krščansko vero ter z gospodarsko in delavsko organizacijo pospešuje tudi časno blagostanje. Ravno iz tega razloga se je tudi delavci oklepajo, in zato socialna demokracija ne more napredovati. V mestih se katoliške stranke oklepa le manjšina in sicer ljudje srednjih in nižjih stanov. Prav malo pa je mož iz bolj olikanih krogov, iz uradništva, ki bi se upali javno pristopiti k njej in pripoznavati njena načela; zdi se pa, da se tudi ti slojevi zmiraj bolj približujejo katoliški stranki.

V liberalni stranki so pa večinoma bolj izobraženi možje, posebno odvetniki, profesorji, učitelji; tudi mnogi trgovci in gostilničarji so se ji pridružili, ker vsled gospodarske organizacije ljudstva trpé nekoliko škode; kmetovalcev je v njej prav malo; pač pa jo podpirajo uradniki in izkušajo ljudsko organizacijo vsaj zadrževati. Nazadnje so z njo v zvezi tudi možje nemške narodnosti, ter v deželnem zboru hodijo z njo. Od tod prihaja, da ima ta stranka večino, da v zboru nadvladuje in onemogočuje delovanje katoliški stranki.

4.

Stranki se torej razločujeta v temeljnih načelih, na katerih sloni vse ljudsko življenje: versko, politično, družabno in narodno. Ker razlika sega do zadnjih temeljev, zato je borba med strankama burna in silna; sprava skoraj ni mogoča; da, liberalna stranka je katoliški napovedala boj do skrajnosti. In zares, kako bi se krščanstvo moglo zediniti s protikrščanstvom? Do vrhunca pa je borba priklopela v deželnem zboru, kjer je katoliška stranka začela obstrukcijo.

Spoznala je namreč, da se krivično tlači ljudstvo in njegova stranka; saj v zbornici nima večine strank ljudska, če tudi resnično večino zastopa, ampak liberalna stranka, zvezana z Nemci. Da se

krivica popravi, je začela zahtevati preosnovno volilnega reda in razširjenje volilne pravice na sloje, ki je do sedaj še nimajo in daljnega zborovanja noče pripustiti tako dolgo, dokler se ta predlog ne začne resno razpravljati. In ker liberalna stranka te razprave neče, vedoč, da ji je potem odklenalo, katoliška stranka obstruira in deželnozborske razprave so nemogoče.

Zato je pa borba izvenzborska še bolj viharna. Liberalna stranka pobija ljudsko v svojih listih in si prizadeva vsaj vse učitelje in občinske zastope pridobiti za izjavo proti prizadevanju in proti obstrukciji katoliške stranke; hoče učitelje in občinske zastopnike pridobiti za se, da bi ob času volitev tudi ljudstvo pritegnila na svojo stran.

Katoliška stranka ne molči. V svojih listih in na pogostih ljudskih shodih razlaga svoje terjatve in jih brani. Pridobiti skuša zase ljudstvo, čigar pravico posluževati se volilne pravice naglašuje in navdušuje vse, naj bodo značajni in stanovitni. Da, še dalje poseza in trdi, da se mora zahtevati splošna in enaka volilna pravica, saj tudi državne postave razglašajo, da so vsi državljani pred postavo enaki.

5.

V tej borbi, ki je obenem borba za versko življenje in družabno organizacijo ljudstva, se morda včasih temu ali onemu zdi, da kak govornik katoliške stranke kdaj prekorači prave meje in v naglici kaj reče, kar se ne more popolnoma odobravati. Dogodi se včasih, da kak govornik zelo povdarja ljudsko voljo; komu se zdi preveč, kakor da bi po mnenju govornikom odločevala le ljudska volja, (česar seveda nihče v katoliški stranki ne trdi, ker je to načelo skrajnega liberalizma); dogodi se, da se pri utemeljevanju obsežnejše volilne pravice slišijo kake besede, ki so za privilegirane stanove, n. pr. za veleposestnike, nekako razžaljive, dogodi se, da tudi zoper Nemce, ki so krivi, da ima liberalna stranka večino in moč, kaka preostra beseda pade, kakor da bi se z Nemci sploh ne smelo sodelovati; dogodi se tudi, da se v žaljivi obliki napadajo posamni uradniki.

Pri vsem tem se torej včasih dogaja, da se v naglici sliši kaka manj pravilna, razžaljiva beseda — govorniki so ljudje in komu v naglici ne uide kaka beseda, ki bi je bolj ne bilo? — toda načela, krščanska načela o človeškem društvu, o gospodstvu Božjem, o narodnosti se nikoli ne taje, ampak kot edino resnično priznavajo!

6.

Iz tega je razvidno, kako težak je v tej od dne do dne bolj viharni borbi položaj duhovnov ljubljanske škofije.

Duhovniki, ki se pred vsem trudijo, da bi se ljudstvo popravilo, zbirajo mladino v Marijine družbe, odrasle v tretji red sv. Frančiška, vse pa v društvo sv. Družine. Po teh družbah upajo pridobiti vse za pogosto prejemanje sv. zakramentov, za trezno in čisto življenje, za ogibanje slabih priložnosti, v katerih se kvari krščansko življenje.

Toda to delovanje duhovnikom še ni zadostno, ampak sledeč nauke papeža Leona XIII. grede iz zakristije med ljudstvo, da mu v obupni borbi pomagajo. Ko duhovniki ne bi delovali med ljudstvom, ali če bi nemarni bili, bi liberalna stranka ljudstvo zase pridobila ter je odtrgala od cerkve, od krščanskega razodenja, ali bi ga saj potisnila v versko vne-marnost. Mož svetnega stanu namreč, izobraženih, ki bi katoliško mislili in ki bi hoteli braniti krščansko ljudstvo, njegovo vero in njegove pravice, imamo še premalo. Zato so duhovniki dolžni politično in družbeno gibanje z vsemi silami podpirati, pospeševati, da pogostokrat naravnost voditi.

Duhovniki urejajo katoliške liste politične, znanstvene, vzgojne, leposlovne; duhovniki snujejo razna društva za kmetovalca, za delavca, za mladino in so jim kot voditelji na čelu; duhovniki ustanavljajo hranilnice in jih upravljajo, duhovniki sklicujejo ljudske shode, pri katerih so predsedniki in govorniki; duhovniki se trudijo, da širijo med ljudstvo katoliške časnike, liberalne pa odstranjujejo.

Zavoljo tacega delovanja ljudstvo duhovnike ljubi, liberalna stranka jih pa nad vse črti. Ta stranka napada v svojih listih posamezne duhovnike, duhovski stan in katoliško

cerkev, kateri služijo; napada jih, opravlja in obrekuje ter jim skuša vso veljavo izpodbiti. In žalibog, mi opažamo, kako začenja sovražiti duhovnike in zaničevati cerkev vsakdo, kdor liste te stranke čita in na njihove shode zahaja.

Tako je v naši škofiji družabno delovanje s politično-cerkvenim pretesno združeno in od izida opisanega boja je odvisno, kakšen bo ves družabni, politični in verski red, ali bo krščansk ali protikrščansk in le tako se more razlagati in razumevati, zakaj je borba tako viharna in silna.

7.

V teh okolnostih jaz kot škof sledim svojemu predniku, preuzornemu gospodu Jakobu kardinalu Missia.

Prva moja skrb je, da bi bili duhovniki vzglednega ali vsaj dobrega življenja. Zato pospešujem „družbo duhovnov od presv. Srca Jezusovega“, proučevanje družabnega vprašanja in sploh pravo duhovsko življenje. Z izgledom in besedo navajam duhovnike k stanovitnemu in junaškemu dušnemu pastirovanju. Urednike raznih listov osrčujem in nove sotrudnike izpušbam. Družabno organizacijo z vsemi močmi podpiram, može, ki se zanjo trudijo, hvalim in na junaško požrtvovalnost vnemam; liste liberalne stranke prepovedujem; ob času volitev sem zapovedal javne molitve, in v posebnem pastirskem listu sem ljudstvo podučil o dolžnosti, da volijo, in sicer da volijo može katoliške stranke.

Da bi pa od duhovnikov odvrnil nevarnosti, ki jim iz tega delovanja za duhovno pastirstvo in zares pobožno življenje prete, sem jih nato opozoril, dal sem jim o teh nevarnostih konferenčna vprašanja in na škofijski sinodi sem njihovo nalogo v političnem in socialnem življenju še bolj natanko določil. Kar zadeva poprej omenjeno obstrukcijo, je sicer očitno nisem odobril, pač pa molče pripustil, da duhovniki sodelujejo. Tudi na razne pogrške sem voditelje opozoril ustmeno in pismeno.

Ko bi drugače postopal, pogum bi izgubili naši katoliški lajiki, ki se sedaj tako srčno vojskujejo, prinehali in prenehali bi, nasprotniki pa bi prav lahko prišli do usodepolne zmage: ker kdo more pojmiti, koliko hudega za versko, družabno in narodno življenje bi se tedaj na ljudstvo navalilo! Sedaj pa v tej porbi katoliška stranka močno napreduje in utemeljeno je upanje na končno zmago.

8.

Opisal sem zvesto naše versko, politično in družabno življenje: sedaj pa upam, da boče najvišja cerkvena oblast postopek moj in delovanje mojih duhovnikov večinoma odobrila, deloma pa zavoljo naših razmer vsaj molče pripustila.

V Ljubljani, 20. januarja 1904.

† Anton Bonaventura,

škof.

Tako sem opisal naše težnje in borbe; vidi se, da je delovanje ljudske, katoliške, krščansko-socialne stranke v prvi vrsti zares dobrodelno, da se pa zavoljo teženj, namer in silovitih navalov narodno-napredne, protikatoliške, protisocialne stranke ne more izogniti političnim borbam, ako hoče sploh obstati in ne poginiti.

II. V Rimu.

V Rim sem dospel v četrtek 21. januarja pozno zvečer. V petek dopoldne sem se prijavil za sprejem pri sv. Očetu in tudi zvedel, da me zvečer sprejme novi državni tajnik Njegov kardinal Merry de Val. Želel sem mu izročiti svoje pismo poročilo, naj bi sv. Očeta izvestil in bi potem pri sprejemu mogel jaz dobiti točen odgovor. Že popoldne dobim list, v katerem se mi javi, da me bodo sv. Oče koj drugoga dne sprejeli. Zvečer grem s poročilom h kardinalu ter mu vse obrazložim. Ko sem to storil, mi odgovori, da bo sv. Očetu vse povedal in naj jaz z njimi o tem govorim, kakor o stvari, katera jim je že znana.

Opomnil sem kardinalu, kaj naši nasprotniki trdijo o veljavi zapovedi sv. Očeta za delovanje krščanske demokracije in ga prosil naj mi pove, kaj je res? Odgovori mi in kaj odločno, da dotična zapoved velja edino za Italijo. Ker namreč listov papeža Leona XIII. ne more vsakdo lahko čitati in

razumevati, hoteli so papež Pij X. dati kratek posnetek iz teh listov, da bi imeli glavna načela za družabno delovanje vsi pred očmi; pri vsaki točki je povedano, iz katere okrožnice je vzeta; pri točki, o delovanju krščanske demokracije se pa pred vsem navaja „pouk kongregacije izdan v imenu papeža Leona XIII. Italijanom, v katerem se jim zabranjuje udeleževati se političnih volitev in sicer iz viših, neizmerno važnih cerkvenih razlogov; zato pa tudi posnetek iz tega pouka velja samo za Italijane, drugod pa naj se le vsi državljani poslužujejo svojih političnih pravic. — Kardinal je posebno ljubezniv, visoko izobražen, odgovarja kratko in jasno, govori popolnoma gladko angleški, španski, laški, francozki in latinski jezik; menda zna tudi nemški.

Druzega dne v soboto 23. januarja grem veselo k sv. Očeta. V svoji osebi združujejo ljubeznivost in milino z veliko odločnostjo, kjer je potrebno. Gladko in dovršeno govore laški in latinski, popolno dobro razumejo francoski in precej tudi nemški; jako dober govornik so, govore bolj poljudno, toda krasno, podučno, lahko in spretno; rimsko ljudstvo jih ljubi in komaj čaka nedelje, ko se rimske župnije vrsté, da jih sv. Oče na kakem večem dvorišču sprejemajo in jih kakor dober pastir hranijo z besedami večnega življenja.

Mogel sem se s sv. Očetom skoraj pol ure razgovarjati. Odobrili so moje delovanje in naših duhovnikov, prav se jim je zdelo, ako se zahteva razširjenje volilne pravice in tudi mojemu postopku glede obstrukcije so pritrdili. Le to so rekli, da naj delamo sicer odločno, toda varujemo naj se sovražnosti, vsem pa izkazujemo dobrohotnost in ljubezen.

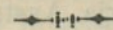
Vprašal sem jih tudi o veljavi Njihove zapovedi o izključno dobrodelnem delovanju krščanske demokracije. Ljubeznivo se smehljajoč so mi zatrdili, da velja edino za Italijane, drugod pa naj se le vporablja vse državljanske pravice za obrambo proti neprijateljskim navalom sovražnikov krščanstva. Povedali so, kako tudi francoskim škofom na srce polagajo, naj bi katoliški Francozi opustili medsebojne razlike o nekaterih državnih stvareh, in naj gredo vsi, duhovniki in neduhovniki, v politično borbo, posebno pri volitvah, da pošljejo v zbornico poštene, krščanske može; potem ne bo tacihi krivičnih postav, kakoršne kujejo sedaj.

Dali so mi še sv. blagoslov, in vesel, potolažen, osrčen sem šel od Njih proč po družih svojih opravilih. Koj sem pa sklenil, da razsodbo sv. Očeta oznanim duhovnom in vsemu ljudstvu, prijateljem in neprijateljem, naj bo vsem v pouk, naj mi nikdo več ljudstva ne bega in samega sebe ne vara. Vse prosim, da vsacega dne molimo prav presrčno za sv. Očeta, naj jih Bog ohrani, poživlja in osreči na zemlji in naj jih ne da v roke Njihovih sovražnikov!

V Ljubljani, 6. februarja 1904.

† Anton Bonaventura,

škof.

Politični pregled.

Vojska med Rusijo in Japonsko.

Z največjo pozornostjo zasleduje ves svet dogodke v daljni Aziji, kolikor se namreč dajo zasledovati v obstoječih razmerah, katere smo opisali že v zadnjem listu. Kar danes časopisi poročajo kot gotovo in resnično, se jutri že preklicuje kot izmišljeno. In vsa poročila, ki pridejo k nam po nemških in angleških listih, so pristransko zasukana. Vsak vspeh Japoncev se opisuje kot slavna zmaga, vsaka nesreča Rusov kot neizmerna izguba in velikanski poraz. Če pa že morajo poročati o ruskih uspehih, kar iz vsake besede zveni nevoščljivost in se vsaka zmaga in nje pomen kolikor moč zmanjša. Tako se je izkazalo, da zavratni napad Japoncev na Port Arthur v oni noči ni napravil ruskemu brodomu tako ogromne škode; 24. m. m. se je ena tistih ladij zopet prav uspešno borila proti Japoncem, ki so

ta dan zopet napadli omenjeno trdnjavo, a so se morali umakniti z velikimi izgubami: štiri večje ladije so se jim potopile, in tudi nekaj manjših je uničenih. Vsega vkup so Rusi dosedaj prišli ob tri bojne ladije: ena se je vsled viharja ponesrečila na položenih vodnih minah, dve pa so Rusi sami pogнали v zrak, ker niso marali, da bi prišli v roke premoči Japoncev, ki so ju nenadoma obkolili v nekem pristanišču. To je skoraj gotovo resnica o dosedanjih pomorskih bojih. Na suhem se sovražnika še nista spopadla. Rusi dovažajo velike čete po sibirski železnici, Japonci pa jih prevažajo čez morje na Korejo. Sredi marca bo bržčas prvi spopad, prej težko. Kakor se zdi, Rusi ne marajo napadati, ampak se le branijo; ko bo pa sovražnik vednih napadov oslabil, ga bodo krepko prijeli. Ruski trgovci so zložili veliko milijonov za nakup novih vojnih ladij, veliko denarja se je tudi nabralo za bolnišnice in ranjence, sploh med ruskim narodom vlada velika požrtvovalnost. To pač Ruse vzdržuje in osrčuje v težavnem položaju. Boriti se jim je najprvo s prekanjenim, zvijačnim sovražnikom, ki si je pač osvojil evropsko omiko in oliko, a si ni osvojil krščanstva, na katerem je ta omika in oliko bistveno vzrastla in vsevetela. Zato je ta omika in oliko Japonce storila še bolj zvite, nezanesljive, lažnjive ljudi, ki si zlasti na skrivnem prizadevajo škodovati z nepoštenimi sredstvi. Pomagajo jim pri tem sebični, posestva in blaga lakomni hinavski Angleži; koder morejo, nagajajo in škodujejo Rusom, a se delajo, kakor bi ne držali z nikomur. Na vratu imajo Rusi tudi stare sovražnike svoje: Kitajce. Kaj radi bi ti razdrli sibirsko železnico, a Rusi postopajo z vso strogostjo; kogar dobé pri tem delu, ga kar ustrelé. Drugače ne bo miru pred rumenimi tolpmi. Če bosta Angleška in Kitajska dolgo nagajali in se potegovali za Japonce, bosta pač morali poseči vmes Francija in Nemčija, da varujeta svoje koristi. No, to bi bila svetovna vojska, da je svet še ni videl! Sedaj se jasno vidi, kako grozna je vojska z novim, strašnim orožjem. Bog čuvaj Rusijo v pravičnem, ji vsiljenem boju; to je želja vseh Slovanov in sploh pravičnih, poštenih ljudi.

Vprašanje, kako se bodo stvari na Balkanu razvile, pa najbolj vznemirja Avstrijo in Italijo. Angleži tudi tu ščujejo, ker vedo, da ima Rusija polne roke dela v Aziji. Turčija pošilja velike čete na mejo; turški sultan noče zboljšati razmer kristjanom v prid ter z vednimi obljubami prav pošteno za nos vodi evropske državnike; Makedonci se namerajo v kratkem vzdigniti; mohamedanski Albanci so se že spuntali, ker ne puste nobenega zboljšanja; Bolgarija je obožena, Srbija se pripravlja; Avstrija ima neko tajno zvezo z Rumunijo in se tudi na tihem pripravlja na na krvavi ples. To je položaj na Balkanu. Samo iskricice treba in požar se vname. Pa bodo spet naši fantje dajali Turčinu okušati trdo pest in močno roko ter mu povrnejo za neštete krivice, ki jih je prizadel našim pradedm. Kaj lahko mogoče.

Španci imajo tudi vojsko. Na kanarskih otokih in Balearih so se spuntali zoper špansko nadoblast.

LISTEK.

V RIM!

Kolosej.

(Konec.)

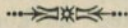
Ni znano število onih, ki so tu slavne smrti umrli za Krista, a ogromno je. Najimenitnejši znanih mučencev je sv. Ignacij Antijohijski, ki je bil začetkom drugega stoletja pod cesarjem Trajanom tu vržen levom v jed. Stoječ na pozorišču, slšal je rjovenje iztradanih levov. Veselega srca zakliče: „Zobje teh zverij me morajo zmleti, da postanem čist kruh Jezusa Kristusa.“ Komaj so spustili leve nanj, so ga brž brž raztrgali, le nekatere večje, trše kosti so pustili. Njegov god je 1. februarja.

Nič ni pretirano, če rečem: svet kraj je Kolosej. Če posvetnjaki, otroci sveta, skrbno čuvajo kraj, koder je ta, ali oni znameniti mož živel, ali kedaj bil, ali sedel in ga potomcem kažejo z nekim posebnim spoštovanjem, se nam katoličanom pač nikakor ne smejo rogati, če imamo za posvečene one kraje, koder so res največji junaki vseh časov dali kri za največje in najbolj osrečujoče ideale človeštva. Zato je papež Benedikt XIV. pozorišče Koloseja spremenil v križev pot s 14 postajami. V sredi je stal priprost križ, poleg ravno taka prižnica. Bratovščina sv. križevega pota je tu imela vsak petek in vsako nedeljo svojo pobožnost, združeno s pridigo kacega frančiškana. Tako je ostalo do nasilnega prihoda Lahov l. 1870. „Prosvitlena“, „svobodomiselna“, „napredna“ laška vlada je križev pot in križ kar mahoma odpravila, tako jo je bodlo to znamenje zmage in odrešenja v oči. Sovražniki cerkve so pač povsod enaki, naj se imenujeje tako ali tako; križa ne morejo trpeti za nobeno ceno in odstranijo ga povsod: v svojih stanovanjih, kajpada, najprvo, potem pa tudi na javnih krajih in poslopih. Zraven pa vpijejo, da nimajo nič zoper vero, da se to godi le v imenu svobode. In dobe se nedolžne duše, ki jim sveto verjamejo, da tako zahteva duh časa. Seveda, duh časa tako zahteva, res je to: a spreglejte vendar kakšen duh je ta, ki zahteva proč s križem! Torej v Koloseju križa ni več in bržkone bi laška vlada prepovedala tudi misliti na nebrot tu junaško padlih mučencev, ko bi se dalo to le kako modro narediti. Saj je mučeništvo najbolj jasen dokaz, da je naša vera prava, naša cerkev Kristusova naredba. In tega dokaza ne more nobeden utajiti in spraviti iz sveta. Pojdite se solit, vi krivi preroki in njih verni pa brezmiselno za njimi blebetajoči učenci, ki pravite: to je fanatizem. Saj večina vas tega ni sama „iztuhtala“, ste preleni za to; časopisi in knjige mislijo mesto vas in tam ste pobrali ta kamen, da ga vržete na cerkev in Kristusa, ter si tako hladite pekočo vest. Fanatizem je le tam mogoč, koder imajo nebrzdane, razpaljene strasti prosto pot; krščanstva prvo načelo pa je: zatajevanje in premagovanje samega sebe. Fanatizem je nenasiten; napuh terorizem in orožje so mu sredstva: krščansko orožje je beseda Božja, molitev, potrpežljivost, ljubezen. Fanatizem sloni na predsodkih in nevednosti, nevedna masa se da fanatizirati, krščanstvo pa deli jasen nauk in vsak posamezen mučenik je jasno vedel, čemu in zakaj gre v smrt, med tem ko v modernih pouličnih bojih marsikdo ne ve, zakaj je — fanatiziran od drugih — izpostavil prsa bajonetom in puškam. Mučeništva moči ne utaji nihče.

Take in enake misli so me obhajale ko sem hodil po Koloseju gor in dol, sem in tja. In s prisrčno prošnjo sem zdihnil k Bogu, naj na priprošnjo mučencev podeli nam Slovencem moč živeti vseskoz krepostno ter vsigdar priznavati in spoznavati načela sv. vere brez strahu pred puhlimi glavami, ki nas skušajo oplahiti s par naučenimi psovskami in praznimi besedami. Kaj bi bilo, ko bi danes bilo dano na izbiro: ali te levi raztrgajo ali pa nehaj biti kristijan!? Kaj bi bilo pravim, danes, ko je samo prazen strah dosti, da ljudi odtegne dejanskemu krščanstvu.

Pod cesarjem Maksimom je strela kolosej občutno poškodovala. Dosti je trpelo to mogočno poslopje ob potresu l. 442. V II. stoletju je bil Kolosej trdnjava Frangisanov in Anibaldov. En čas je služil tudi kot bolnišnica, predstavljali

so v njem tudi Kristusovo trpljenje od 15. do 17. stoletja. Prej enkrat, l. 1332 so se tu vršili tedaj priljubljeni boji z biki. Kolosej je bil tudi kamnolom: tri velikanske palače so pozidane iz tod vzetega kamenja, med njimi tudi avstrijsko poslaništvu (Palazzo di Venezia). Papeži Pij VII., Leo XII. in Pij IX. so z velikimi stroški podprli podirajoče se zidovje, da se ohrani ta veličastna razvalina kot glasen klicar slavnih prvih časov krščanstva.

Piše se nam:

Iz Boštanja. — Kakor skoro povsod po Slovenskem, tako tudi naše mlado k. s. „izobraževalno društvo“ vrlo napreduje. Naše društvo ni še pol leta staro, vendar ima toliko poguma, da se je drznilo na pustno nedeljo popoldne ob polu 4. uri uprizoriti igro: „Novi zvon na Krtinah.“ Vse vloge so bile izvrstno razdeljene in jako povoljno rešene. — Na željo občinstva bode društvo po Veliki noči zopet priredilo še večkrat tako zabavo. Škoda le, da imamo, akoravno precej obširno sobo, vendar le za take dni mnogo premajhno. Naša fara je v par letih, kakor prenovljena, posebno zadnji čas se mnogo izboljšala. Le pogumno tako naprej. Prihodnjic pa še kaj.

—P.—

V Stopičah pri Novem mestu je po daljšem bolehanju dne 25. svečana t. l. umrl nadučitelj gospod I. Rodič v 63. letu svoje starosti. Pogreb, ki se je vršil dne 27. svečana. dopoldne ob 9. uri, je pričal, kako priljubljen je bil pokojnik v občini in kako je bil čislán. Skoro vsa fara zbrala se je ta dan ob napovedani uri, da izkaže zadnjo čast izgojitelju svoje mladine; iz okolice so prišli gg. učitelji in gdč. učiteljice (vseh 24) in vsa šolska mladina je spremila svojega nadučitelja k večnemu počitku. Pevski zbor učiteljev-kolegov mu je zapel pred hišo, na grobu, oskrbel petje pri sveti maši in gospod nadučitelj Jelenc je v iskrenih besedah govoril na grobu. Pogreb je vodil preč. gospod gvardijan P. Otokar z asistenco domačih gospodov duhovnikov in g. župnika iz Brusnic. Pogreba se je udeležil tudi gospod župan smihel-stopiške občine, g. c. kr. okrajni šolski nadzornik in mnogo odličnih mož iz občine. — Pokojnik je služboval 31 let, in sicer začetkoma v Št. Jurju pri Kumu in zadnjih 9 let kot nadučitelj v Stopičah. — N. v. m. p.!

Domače vesti.

(Novi grobovi.) Dne 25. m. m. umrl je v Stopičah nadučitelj gospod Ivan Rodič v 63. letu, po dolgi mučni bolezni. Pogreb je bil v soboto 27. m. m. — Dne 23. m. m. umrla je v Toplicah po daljšem bolehanju gospa Ivana Sitar, roj. Majdič v 32. letu starosti, soproga župana, trgovca in gostilničarja g. Ignacija Sitarja. Postrežljiva in vljudna gospa je bila dobro znana obiskovalcem Toplic. N. v. m. p.!

(Župnijo Dragatuš) je dobil dosedanji tamošnji upravitelj gospod Jožef Novak.

(Osebna vest.) Davčni pristav gosp. J. Rotter je premeščen iz Ribnice v Novo mesto.

(Na Zaplazu) bodo prezidali in popravili znamenito romarsko cerkev.

(V Lurd!) Romanje Slovencev iz naše in sosednih škofij v ta znameniti kraj Marijine čudodelne priprošnje vršil se bode prve dni septembra letos. Trajalo bode 12 do 16 dnij. Za prvi razred bo plačati 420 K, za drugi nekako 342 K, za tretji 255 K za vožnjo in hrano. Če bo romarjev 200, dobe svoj vlak. Kdor se misli udeležiti, naj se zglesi pri svojem gospodu župniku do velike noči.

(Šola Glasbene Maticе) priredila je 23. m. m. preskušnjo za I. tečaj let. učn. leta. Učenke so pokazale, da so marljive, ter so prav lepo napredovale, in da je šola za Novo mesto prepotreben zavod, kateri zasluži vsestranske podpore.

(Vabilo na občni zbor) hranilnice in posojilnice za Kandijo in okolico, kateri se bode vršil v pondeljek dne 14. marca t. l. v lastni pisarni ob 1. uri popoldne. Dnevni red: 1.) Odobritev letnega računa. 2.) Poročilo nadzorništva.

3.) Razdelitev čistega dobička. 4.) Nadomestna volitev funkcijonarjev. 5.) Slučajnosti. — Opomba: Ako bi ta zbor ne bil ob 1. uri sklepčen, skliče se ob 2. uri drugi občni zbor, ki sme brezpogojno sklepati. Načelnštvo.

(Živinorejski shod v Novem mestu.) Ta shod, katerega smo že v zadnjem listu naznanili, se priredi v nedeljo po sv. Jožefu, t. j. 20. marca t. l. ob 2. uri popol. v gostilniških prostorih „pri Štemburju“ v Kandiji. Na dnevnem redu shoda stoje sledeča važna vprašanja: 1.) Kako naj posamezne občine pospešujejo rejo bikov v svojem okolišču? 2.) Kaj naj ukrenejo naši bikorejci, da se jim reja bikov olajša in da se pomnože njeni dohodki? — Na shod so vabljeni pred vsem gg. župani in tisti živinorejci, ki se ukvarjajo ali zanimajo za rejo bikov. — Tudi od naše strani pozivljamo vse zavedne živinorejce, da se shoda udeleže in pokažejo s tem, da se prav živo zanimajo za napredek živinoreje, ki jim donša poglavitni del letnih prihodkov.

(Našim bikorejcem na znanje!) Na živinorejskem shodu v Novem mestu pride tudi vprašanje na vrsto, za koliko naj se zviša sedanja jamčevina ali pristojbina za spuščanje bika. Pri sedanjih dohodkih bikoreje namreč ni mogoče kupovati dragocenih živalij in rediti lepe bika. Ker se reja bikov slabo izplača, v tem je iskati tudi glavni vzrok, da primanjkuje bikov. Ko bi imeli naši živinorejci dober zaslužek pri reji bikov, bi bilo gotovo boljše z našo bikorejo. Ker se bo pri shodu zjediniti tudi o splošnem zvišanju jamčevine, opozarjamo vse bikorejce, da se shoda gotovo udeleže. Le v družbi in edinosti je moč!

(Kje bi dobil dobrega bika?) To vprašanje je sedaj pogostoma na dnevnem redu. Marsikateri posestnik bi rad kupil bika, pa ga ne dobi. Želimo, da pride tudi to vprašanje pri živinorejskem shodu na vrsto. Naj se tudi v tem oziru kaj pametnega ukrene!

(Naše vinogradnike) opozarjamo, da se za cepljene trte pred ko mogoče zglasijo, zadnji čas do 10. marca t. l. Na pozneje došle prošnje se kmetijska podružnica ne bo mogla ozirati.

(Družba sv. Mohorja.) Zadnji teden je sedaj za vpišovanje. Ne zamudite, ne prezrite, da Vam potem v jeseni ne bo žal!

(Koncert) priredi dne 5. marca v dvorani „Narodnega doma“ koncertna pevka gdč. Mira Dev in virtuoza na klavirju g. Josip Prochazka. Natančnejši program na lepkih in vabilih. Sedeži se prodajajo v prodajalni J. Krajec nasl.

(Razpis.) Letni donesek za leto 1903 v znesku 1000 K Jožef Dullerjeve ustanove za deklisko balo je oddati. Pravico do te ustanove imajo zakonske potomke bratov in sestra dne 5. avgusta 1863. leta na Velikem Škrančnem pri Rudolfovem umrlega ustanovnika, ki so se leta 1902 ali 1903 omožile, v kolikor so lepe nravnosti in zmožne branja v deželnem jeziku. Prošivke za to ustanovo morajo svoje prošnje, opremljene z zakonitim rodopisom, z izpričevalom nravnosti in z dokazilom, da znajo brati, kakor tudi s poročnim listom, vložiti do 20. marca 1904 pri podpisani deželni vladi.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko, v Ljubljani 20. febr. 1904.

(Maškarada „Ljudska veselica v Beli cerkvi“) dala je čistega prebitka 200 K. — Od teh se je darovalo dijaški kuhinji v Novem mestu 130 K, družbi sv. Cirila in Metoda pa 70 K. Vsled tega lepega uspeha izreka odbor vsem p. n. darovalcem in sotrudnikom pri napravi veselice, zlasti pa častitim damam za njih marljivo sodelovanje, svojo najtopljejšo zahvalo.

Odbor „Narodne čitalnice“ v Novem mestu.

(Ženska podružnica sv. Cirila in Metoda) za Novomesto in okolico. Dne 13. t. m. je imela ta podružnica občni zbor v Narodni čitalnici. Novi odbor se je volil sledeči: predsednica gospa Jakobina dr. Žitek-ova, tajnica gosp. Regina Preatoni, blagajničarka gosp. Ida Vidic. 12. sušca pa namerava ista podružnica v korist tej družbi v Narodni čitalnici vprizoriti veselo igro v treh dejanjih: „Pri belem konjču“. Sedeži se bodo dobili dva dni poprej v prodajalni J. Krajec nasl. in isti dan zvečer pri blagajni ter stanejo v prvih štirih vrstah po 2 kroni, ostali sedeži 1 krono 40 vi-

narjev in stojišča po 70 vin., za dijake 40 vin. Preplačila se hvaležno sprejemajo. Več se bode izvedelo po lepakih.

(Na pustno nedeljo) zamenjal je nekdo v gostilni pri Pintarju v Kandiji zimsko suknjo. Suknja kupljena je bila pri Gričar in Mejač v Ljubljani, ostala suknja pa je tvrde Neuman Budapest. Dotični, kateri je suknji zamenjal, se prosi, naj jo odda pri Pintarju v Kandiji, kjer bode tudi svojo dobil.

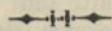
(Družbi sv. Cirila in Metoda) v korist se prodaja po vseh trgovinah pralno milo družbe sv. Cirila in Metoda, čegar kakovost presega vse dosedanje vrste mil. Z ozirom na prepotrebno družbo sv. Cirila in Metoda prosi se vse prijatelje družbe sv. Cirila in Metoda, zlasti zavedne slovenske gospodinje, da poskusijo to milo, ter se prepričajo o njega kakovosti.

* * *

(Zemljevid rusko-japonskega bojišča.) V slovenskem jeziku ga je izdala tiskarna J. Blaznika nasl. v Ljubljani, stane 20 vinarjev, po pošti 26 vin. — V zalogi gosp. Freytag, Dunaj, pa je izšlo več nemških, natančnih zemljevidov po različnih cenah, od 1 K 20 v dalje.

(Nove razglednice) so izšle v založbi J. Krajec nasl. in predstavljajo: C. kr. okrožno sodišče s sodno dvorano v Rudolfovem in poslopje tamošnje c. kr. višje gimnazije.

(Današnji list) obsega deset strani.

Razne stvari.

* (Iskrice.) [Narodno gospodarstvo in politika za domačo potrebo.] 1.) Samopridnost prežene vse pravice. — 2.) Na občinskem travniku je trava majhna. — 3.) Občinski osel vedno poveša rep. — 4.) Če ima konj tri gospodarje, gotovo pogine gladu; ker vsak misli, da ga je že drugi prej nasitil. — 5.) Bog noče, da bi bele štruce rasle na drevju. — 6.) Kruha ne najdeš nikjer, moraš si ga prisluziti. — 7.) Tudi pridnemu včasih glad pogleda skozi okno, a skozi vrata mu ne more priti notri. — 8.) Tudi lisici, če spi, kokoši ne pridejo pod zobe. — 9.) Kdor skrbi za njivo, zanj skrbi njiva. 10.) Treske leté samo če sekaš drva.

* (Varujte se žganja.) Ta že precejstari klic ponovil se je zadnji čas še posebej. V ta namen ustanovilo se je mej Slovaki društvo, katerega smoter je; svariti ljudstvo pred žganjepitjem. Izdalo je nalašč za to velike tiskane nalepke (plakate), katere na vse načine dajo obešati ob stenah stanovanj in drugih javnih prostorih. Ti plakati dobivajo se zastonj od društva „Avstrijska zveza proti pijančevanju“. (Plakat tak dobi se lahko v tiskarni g. K. Salva v Rušemberku za — 2 helerja (vin.). Poglejmo ga natančneje: Varujte se žganja: Napisano je v svetem pismu v I. listu sv. Pavla do Korinčanov 6, 10: „Pijanci ne bodo zasedli kraljestva božjega.“ Ker je ta strast najhujša za vsako ljudstvo, ki uničuje njega blaginjo, pa ukončuje duše v večno gorje, zato ji napovemo odločno vojsko. To velja namreč žganju in njega sorodnim pijačam. Ona rodi sledeče gorje: 1. Razdvoja zakonske, da pozabijo na zvestobo, katero so obljubili drug drugemu pred oltarjem. Tako mine potem vsa zakonska ljubav in vernost. 2. Kvari krščansko vzgojo otrok, zlasti še, ako dajo stariši tudi otrokom priliko, se navaditi tega strupa. 3. Škoduje telesu, ker mu spodkopava zdravje, da veliko nagleje hira in slabi. 4. Privabi silo in ubožstvo. Med tem, ko se težko prisluzeni denar v krčmah zapravi, mora družina doma stradati, ali pa krasti. 5. Daje povod surovosti, da se godé zločini. Tri četrtine teh, izvrši se v pijanosti. 6. Žganjar postane nesposoben za važna dela pri strojih, v tovarnah itd., kjer se jih neštevilno ponesreči. 7. Privabi blaznost, ker možgane spridi. Koliko tisoč jih hira v blaznicah, ravno radi žganjepitja. 8. Kazi spomin, slabi voljo in vede v brezčutnost. Žganjepitec ni več gospodar svojih počutkov. 9. Pokazi razum, čut in vse duševno razvijanje, na kar se pozabi vera, molitev in vse, kar človeka čaka na tem in onem svetu. 10. Žganjev in pijančevanje zapira človeku nebesa, po gori rečenem reku: Pijanci ne bodo posedli nebeškega kraljestva. 11. Pijancev umrje trikrat več, nego treznih. 12. Žganje prešine vso hrano v človeku. Pokazalo se je že večkrat, koliko strupenih tvarin

ima v sebi in to vse se zmeša v želodcu človeka. 13. Žganje, pito vsaki dan, draži neprestano želodec, mozge in kryne žile. 14. Kazi prebavljanje in tek. Povzroča slabo, težko sapo, tresenje, srcotrepet in več drugih boleznij, kar vse izvira od rednega žganjepitja. 15. Otročiči žganjepivcev hirajo in trpé na slabostih duha in telesa so večkrat bebasti, gluhi, mutasti, ali drugače pohabljeni. 16. Iz družbe žganjarjev pride čedalje več siromakov na razne zavode, seveda na račun države, dežele in občine, tako tudi na žep davkopllačilcev. 17. S čitanjem in dokazovanjem imenovanih nadlog, naj se žganjarjem predočuje njih poguba. 18. Modro in ljubeznjivo podučenje naj se žrtvuje pijancev od treznih. 19. Paziti treba na sosede in znance, da se ne udajo tej strasti, z lepo besedo in opominovanjem jih odvratači od žganja. 20. Slednjič velja še opomin: Denar, ki ga nosite v krčmo, odtrgate od ust ženi in deci svoji, ker tem večkrat pomanjkuje potrebne hrane. Nasledek je, da krčme bogate, vi pa lezete v siromaštvo! Poglejmo še, koliko se porabi na žganju celo leto: Če se ga pije na dan le za 10 vin., zneso to celo leto 36 K 5 vin. če za 20 vin. na dan, na leto 73 K; če za 40 vin. na dan, na leto 146 K; če za 60 vin. na dan, na leto 219 K. Pomislmo, če tako dela sto žganjarjev, iznese na leto ogromno svoto, 21.900 K, kateri denar, prav obrnjen, olajšal bi marsikatero revno med nami. Tako piše slovaški list. Morda tudi našemu ljudstvu ne bilo bi napačno ogledalo. V naši škofiji se je v tem oziru začelo novo, čvrsto gibanje z ustanovitvijo oziroma prenovitvijo „Družbe treznosti“. Da bi le imela veliko udov!

Dijaška kuhinja v Novem mestu.

Po dovršenem prvem semestru sem dolžan mnogoštevilnim dobrotnikom dijaške kuhinje podati vsaj površen pregled, kako in kaj se je godilo tekom preteklih 5 mesecev sedanjega šolskega leta. Gimnazijcev se je sprejelo 56, koncem leta jih je bilo 55. Razven teh je dobivalo hrano še 11 učencev ljudske šole.

Vspreh koncem prvega semestra je bil dovoljen; kajti 4 podpiranci so dobili odliko, 39 prvi red, a 12 jih ima dvojko. Med zadnjimi jih je 7, ki niso dobili prvega reda samo v enem predmetu, ter bodo v drugem tečaju brezdvomno napako popravili.

Kako se je izhajalo v kuhinji? Šla je trda, ker so zadnji dve leti izostale prej redne velike podpore. Živil se je dalo res mnogo, ali v novcih je došlo samo 1668 K 27 h. Troškov je bilo 2028 K 20 h; ker pa je bil lani nedostatek 13 K 30 h, je bilo troškov skupaj 2042 K 29 h. Zmanjkalo je tedaj 374 K 2 h. Podpirani dijaki so dali v novcih samo 73 K, pač pa so pripeljali nekaterih stariši precej živil.

Upam, da se ta neugodni račun v drugem polletju nekoliko poravná, ker so se nekatere reči, n. pr. mast, zelje, preskrbele za celo leto. Vendar pa preti gotov deficit koncem šolskega leta, ako se ne prikažejo novi dobrotniki, ali sedanji ne posežejo nekoliko globlje v žep. Srčno priporočam dijaško kuhinjo vsem mladim ljubim v mestu in drugod.

Dr. Jos. Marinko.

Darovi za dijaško kuhinjo v Novem mestu.

Veleč. duhovni svetnik Jan. Dolinar 4 mernike fižola, G. Ivan Penca polovico mernika fižola in vrečo krompirja. Veleč. g. župnik in duh. svetnik Mih. Saje 5 K, veleč. g. župnik Martin Nemanjič 10 K; gosp. dr. K. Slanc za drugo polletje 100 K. Neimenovana iz Mirne Peči 3 K. Veleč. g. Karol Jančigar, župnik, 10 K. Veleč. g. Jurij König, župnik, 5 K.

Dr. Jos. Marinko.

Umrli so:

23. februarja: Potočar Marjeta, žena c. kr. sodnijskega paznika, 52 let, želodčno ulje, h. št. 137.

Loterijske številke.

TRST,	20. februarja	51	30	14	24	72
GRADEC,	27. „	22	49	56	32	44

Tržne cene dne 29. februarja 1904 v Rudolfovem.

Imenovanje	Hektl. po		Imenovanje	Hektl. po	
	K	h		K	h
Šenica	13	66	Leča	12	36
Rž	11	71	Bob	9	76
Koruza	11	71	Ajda	11	38
Oves	7	80	Proso	12	03
Ječmen	10	40	Soršca	11	04
Krompir	5	20	Lan	—	—
Fižol	11	71	Jajca po 4 za 20 vinarjev.	—	—
Grah	11	38			

Vsaka rodbina

naj bi v svoj prid rabila le

Kathreinerjevo

Kneippovo sladno kavo

kot primes vsakdanji kavni pijači.

c. kr. višje gimnazije in c. kr. okrožnega sodišča s sodno doročeno v Rudolfovem dobivajo se pri J. Krajec nasi. (66-0-1)

RAZGLEDNICE

Preklic.

Podpisani naznanja s tem, da za svojo ženo **MARIJO KALČIČ** ni nikak plačnik za kakoršnikoli dolg, katerega bi ona naredila.

Gotna vas pri Rudolfovem, 29. febr. 1904.

Janez Kalčič, posestnik

Gotna vas št. 6.

(54)

ZAHVALA.

(70)

Toplo se zahvaljujemo vsem sorodnikom in znancem, osobito č. gg. duhovnikom za ginja izraze sočutja v bolezni in smrti našega nepozabnega očeta, gospoda nadržitelja

Ivana Rodiča.

Posebno se zahvaljujemo č. gg. duhovnikom za asistenco tako, č. oo. frančiškonom, g. župniku iz Brusnic in prav posebno domačima gg. duhovnikom kakor tudi gg. učiteljem in gdč. učiteljicam novomeškega okraja za obilno vdeležbo pri pogrebu blagega pokojnika. Slav. učiteljskemu društvu novomeškega okraja se zahvaljujemo za krasni venec, gg. pevcem za lepo petje, istotako g. tovarišu za ginja govori ob grobu dragega pokojnika. Srčna hvala vsemu nebrojnemu občinstvu za zadnjo čast umrlemu in tolažbo nam, žalujočim ostalim. Dobri Bog bodi vsem obilni plačnik!

V STOPIČAH, 29. februarja 1904.

Žalujoči ostali.

Zahvala.

Ob bolezni in smrti predrage naše soproge, hčere, sestre in svakinje, gospe

Ivane Sitar roj. Majdič

došlo nam je od prijateljev in znancev toliko blagega sočutja, da se za vso to blago naklonjenost najtopleje zahvaljujemo.

Posebno pa se zahvaljujemo domačemu č. g. župniku za tolažilne obiske, tukajšnjemu g. okrožnemu zdravniku za njegov trud in skrb ob bolezni, prečast. gosp. duhovnikom za spremstvo, gosp. pevcem za ganljive žalostinke, in vsem, ki so predrago rajko spremili na zadnji poti.

TOPLICE, dne 28. februarja 1904.

(69)

Žalujoči ostali.

Naznanilo in priporočba!

Cenjenemu p. n. občinstvu uljudno naznanjam, da vozim se svojim, sedaj popolnoma prenovljenim, dobro zaprtim in prostornim vozom ljudi do vsacega odhajajočega vlaka (razven k jutrajšnjem vlaku le na zahtevanje) in od vsacega došlega vlaka ob vsakem vremenu in sicer pravočasno in točno tako; da je po moji krivdi zamuda do vlaka popolnoma izključena.

Na vedno razpolago sem tudi za posameznike s konji in kočijo za vožnjo na deželo itd. — Prevažam nadalje vsakovrstno blago, hišne oprave itd. na blizo in daleč, ter jamčim za nepoškodovanje mej vožnjo.

Priporočujem se torej slav. občinstvu v prav obilna cenjena naročila s zagotovitvijo najboljših in točne postrežbe, ter jako nizkih cen.

Velespoštovanjem

(53-3-1)

Anton Medved, Novo mesto, na Ločenski cesti.

Vabilo

(57)

na redni občni zbor

Slov. posojilnice in hranilnice v Št.-Jerneju, reg. zadruga z neomenjeno zavezo,

ki se bo vršil

v nedeljo 13. susča, ob 3. uri popoldne

v občinski hiši.

DNEVNI RED:

- 1.) Poročilo načelnštva.
- 2.) Poročilo nadzorstva.
- 3.) Potrjenje računa za leto 1903.
- 4.) Volitev načelstva.
- 5.) Volitev nadzorstva.
- 6.) Slučajnosti.

V Št.-Jerneju, dne 26. svečana 1904.

Načelstvo.

Naznanilo.

V najem se dá v Ajdovici blizu farne cerkve

gostilna, prodajalna in mesarija

z vso hišno opravo. Hiša se tudi proda in je zraven tri orale njiv in košenine. — Natančneje se izve pri lastnici v Ajdovici hiš. št. 15., pošta Žužemberk. (49-3-2)

Izvežbana likarica

(60-2-1)

katera je izučena v najfinešem likanju na blesk, se priporoča častitim damam in gospodom. Izvrševala bode točno in najceneje. Sprejema se tudi perilo za prati v Kandiji v Drgančevi hiši.

Naznanilo.

Slavnemu občinstvu usojam se naznaniti, da sem otvoril dne 23. svečana 1904 svojo

odvetniško pisarno

v Celji, Rotovške ulice št. 12 v hiši tik nemške cerkve.

V Celji, dne 26. svečana 1904.

Dr. Josip Karlovšek,
odvetnik.

(68-3-1)

Naznanilo.

(62-3-1)

Prečastiti duhovščini in slavnemu občinstvu iz mesta in okolice uljudno naznanjam, da sem otvoril v Novem mestu, na Bregu št. 192 svojo

mizarsko delavnico.

Ker sem si pridobil v večjih mestih vse v to stroko spadajoče znanosti in skušnje ter sem zmožen izvrševati najfinejša dela v popolno zadovoljnost solidno in ceno, se tem bolj najdanejšje priporočam v prav mnoga cenjena naročila.

Spoštovanjem

Ivan Kastelic, mizarski mojster.

Vsprejme se tudi takoj v poduk

 učenc.

Hiša z vsem posestvom

(65-4-1)

vse še novo in v dobrem stanu, hiša, pôd, kozolec, vodnjak, sadni vrt, košenica in hosta, njive — vse ležeče ob glavni cesti — pripravna za prodajalno ali sploh za vsako obrt, je iz proste roke na prodaj. — Natančneje se izve pri g. Marku Kapš, Ljubno pri Uršnih Selih, pošta Toplice (Dolenjsko),

 Velik, dobro ohranjen

KOZOLEC

z desetimi štanti, kateri se lahko razdere in prenese,

je na prodaj.

(64-0-1)

Natančneja pojasnila se izvedó pri gospodu F. Tandler-ju v Novem mestu.

Vabilo

(56)

k 10. občnemu zboru

okrajne posojilnice v Mokronogu, reg. zadruga z neomejeno zavezo

kateri se vrši

dne 13. marca 1904 ob 3. uri popoldne v župnišču v hranilnični pisarni.

Vspored:

- 1.) Pozdrav in poročilo predsednika.
- 2.) Razdelitev dobička.
- 3.) Prememba pravil.
- 4.) Volitev nadzorstva.
- 5.) Slučajnosti.

V Mokronogu, 19. svečana 1904.

Načelstvo.

UČENEC

(58)

se takoj sprejme v poduk pri

Antonu Vovk-u,
ključavničarju v Gotni vasi pri Novem mestu.

 Imam v kleti
več sto hektolitrov

pristnega belega in črnega vina, nekaj rakiije in brinovca ter namiznega olja lastnega pridelka. Vse solidno postavljeno na tukajšnji državni kolodvor po primerno nizki ceni.

Ivan Pujmann,

(258-14-9) posestnik in trgovec Vodnjan-Dignano, Istra.

Matko Malovič

mizar v Novem mestu
v lastni hiši poleg davkarije.

Priporočam se vladno slav. občinstvu in prečast. duhovščini tukaj in po deželi za vsa k

mizarski stroki

spadajoča dela, katera izvršujem s stroji solidno, točno in ceneje nego vsak drugi. Za vsa pri meni zgotovljena dela jamčim eno leto! V zalogi imam tudi vedno gotove mrliške krste vsake velikosti ceneje nego drugje. (55-10-1)

STANOVANJE obstoječe iz treh sob, kuhinje, shrambe in kleti, je oddati s prvim marcem t. l. — Več se izve pri (39-3-3) posestniku g. Janezu Košak-u v Novem mestu.

POZOR! Ženske lase zmešane in rezane kupujem na malo in veliko. Plačam od zdaj mnogo višjo ceno. — S tem opozarjam nabiralce las na moj naslov. — Ivan Svetec, brivec, Rudolfovo, Glavni trg (nasproti mestne hiše), (272-24-8)

Dobro idoči hotel

z devetimi sobami za prenočišče in fino urejenimi sobami za gôste

se takoj oddá (59-2-1)

pod jako ugodnimi pogoji na račun ali v najem. — Več se izve pri lastnici

Antoniji Paučič v Rudolfovem.

V Toplicah na Dolenjskem proda se pred kopališčem nahajajoča se

veranda.

Več se izve pri oskrbnistvu kopališča. (52-2-2)

Sadno drevje.

Lepo izgojene, visoko in poldebelnate jablane ter hruške, za oddati ima deželna kmetiška šola na Grmu pri Novem mestu. Jablane so razun ene vrste, samo zlahčne namizne, hruške pa same moštнице. (51-0-2)

Kravarja in volarja

se išče za gospodarstvo deželne kmetiške šole na Grmu. Prvi služi 16, drugi 14 kron na mesec. Nastop obednih služb takoj. (50-0-2)

Franc Škufca na Spodnji Težki vodi št. 13, župniče Stopiče pri Rudolfovem prodaja iz proste roke

lepo novo hišo,

ležečo blizu državne ceste, s zraven spadajočimi njivami in gozdom. Dobi se lahko tudi tam dobro urejen vinograd. Cena ze izve pri lastniku. (31-3-3)

Zdravje je največje bogastvo.

Ustanovljeno l. 1360.

Kapljice sv. Marka.

Ustanovljeno l. 1360.

Te glasovite in nedosegljive „kapljice sv. Marka“ se uporabljajo za zunanjo in notranjo uporabo. Osobito odstranjujejo trganje in koljenje po kosteh, nogah in rokah, ter izlečijo vsaki glavobol. One delujejo nedosegljivo in spasonosno pri boleznih na želodcu, ublažujejo katar, urejajo izmečke, odpravijo naduho, bolečine in krče, pospešujejo in zboljšujejo prebavo, čistijo kri in čreva. Preženejo velike in male gliste, ter vse boleznizivirajoče od glist. Delujejo izborno proti hripavosti in prehlajenju. Lečijo vse bolezni na jetrih in slezih ter kóliko in sčipanje v želodcu. Odpravijo vsako mrzlico in vse bolezni izvirajoče od mrzlice. Te kapljice so najboljšše sredstvo proti boleznim na maternici in madronu, radi tega ne bi smele

11 K — v
14 K 60 v

3 ducati (36 stekl.)
4 ducati (48 stekl.)

4 K — v
8 K — v
5 ducatov (60 stekl.)

1 ducat (12 stekl.)
2 ducata (24 stekl.)

3 ducati (36 stekl.)
4 ducati (48 stekl.)
5 ducatov (60 stekl.)

11 K — v
14 K 60 v

Na razpolago imam na tisoče priznanih pisem, katerih mi ni mogoče radi popoziranja prostora navesti. Zato navajam samo imena nekaterih gospodov, ki so uporabljali „kapljice sv. Marka“ z najboljšim vspehom, ter popolnoma ozdravili: Ivan Baretinčić, učitelj; Stjepan Barić, župnik; Ilija Mamčić, opankar; Janko Kisulj, kr. nadlogar; Stjepan Seljančić, sešjak; Sofija Vukelić, šivilja itd. itd. (281-20-7)

Mestna lekarna, Zagreb, Markov trg, št. 50., poleg cerkve sv. Marka. Ustanovljeno l. 1360.

Zdravje je največje bogastvo.

Lepa hiša

je na prodaj v Žabji vasi št. 40 pri Novem mestu z dvema parcelama posestva, ležeča nad studencem. Skupaj za 1700 kron. Hiša ima 2 sobi, kuhinjo in klet. Natančneje se izve ravno tam. (47-3-2)

Šivalni stroji

vsakovrstnih sistemov po najnižji ceni in pod ugodnimi plačilnimi pogoji

pri JOS. OGOREUTZ-u
v Rudolfovem.

Največja zaloga vsakovrstnega manufakturnega blaga. — Najnižje cene. (37-3-3)

Prodaja po originalnih tovarniških cenah po predležehih tovarniških cenikih.	Glavna zaloga za Rudolfovo pri Franc-u PLETERSKI trgovina z mešanim blagom.	Vsaka res praktična gospodinja, katera dobroto email kuhinjske posode ne le po čisti zunanosti barve, temveč samo le po nje vstrajnosti, trpežnosti pri rabi in nizki ceni čišča, kupuje dandanes edino le sivo emailirano secesijon-email- kuhinjsko posodo komanditne družbe P. WESTEN, Šopronj-Ligetfalu.	Glavna zaloga za Rudolfovo pri Franc-u PLETERSKI trgovina z mešanim blagom.	Prodaja po originalnih tovarniških cenah po predležehih tovarniških cenikih.	(63-6-1)
---	--	---	--	---	----------

Stanovanje

se odda v najem, obstoječe s treh, oziroma štirih sob, kuhinje in jedilne shrambe. — Natančneje se izve v Drgančevi hiši v Kandlji. (259-0-9)

V bližini Novega mesta je na prodaj
lepo posestvo z gostilno

in velikim vrtom ter z vsem gospodarskim poslopjem. Natančneje pri upravnistvu „Dol. Novic“. (180-0-9)

Dražbena prodaja
zemljišča in pōda.

Dne 18. marca, to je dan pred sv. Jožefom prodalo se bo na prostovoljni javni dražbi na lici mesta več njiv na mestnem polju, pri Novem mestu, takozvane Polakove njive, dve njivici blizu mestnega pila, Polakov pōd poleg mesta ob ljubljanski in ločenski cesti, dalje večji vrt nad novo sodnijsko palačo. Plačevalo se bo na triletno obroke.

Natančneji pogoji se izvedo v g. doktor Poznikovi notarijski pisarni v Novem mestu. (46-0-2)

Dve lepi in meblovani
mesečni sobi
se oddaste.

Natančneje pri upravnistvu „Dol. Novic“. (36-0-3)

Kovačnica na prav lepem
prostoru

se da ali v najem, ali pa proti

plači

s porabo vsega orodja pri

Fr. Bojanc-u

(63-3-1)

v Št. Petru pri Novem mestu.

PAS SV. JOŽEFA

dobiva se v knjigarni J. Krajec nasl. v Novem mestu, v Katoliški bukvarni in pri „Ničmanu“ v Ljubljani po K140.

POSESTVO

je na prodaj iz proste roke v prav dobrem stanu, obstoječe iz prav lepih njiv, travnikov in velikega gozda. Nahaja se vse v bližini domačije. — Natančneje se izve pri lastnici

(67-2-1)

Neži Lubi v Ločni pri Novem mestu.

Hamburg-Amerika Linie

Njega parobrodje obsega 280 velikanskih parnikov.

Največje najstareje parobrodno društvo na svetu.

v Ameriko zanesljivo v 6 dnevih

direktna najhitrejša prekomorska vožnja z brzoparniki iz Hamburga v Novi York ali pa v Halifax.

Brezplačna vsakovrstna pojasnila daje od visoke vlade potrjeni zastopnik: Hamburg-Amerika Linie

Fr. Seunig v Ljubljani

Dūnajska-cesta št. 31 poleg velike mitnice ali šrange.

Zahtevajte pri nakupu

Schicht-ovo štedilno milo

z znamko „jelen“.

Ono je zamčeno čisto in brez vsake škodljive primesi. Pere izvrstno.

Kdor hoče dobiti zares jamčeno pristno, perilo neškodljivo milo, naj pazi dobro, da bo imel vsak komad ime „SCHICHT“ in varstveno znamko „JELEN“.

(168-20-15)

Varstvena znamka.

Dobiva se povsod!